

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvngensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Pars XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

(Clericos enim illos convenit Ecclesiasticis stipendiis sustentari, quibus parentum & propinquorum nulla bona suffragantur;) quo insuper Professoribus, atque his qui in bonis literis, optimis quibusque disciplinis, ac in primis Theologiæ studiis, multum profecissent, spes præmii fieret: nam spes alit artes.

CAP. VI. *Pium votum ad studia sublevanda.*

Concil.
Basil.

ET, quanquam hic articulus à summo Pontifice potissimum pendere videatur, tamen, quod in Nobis est, cuperemus, omnes ordinarios collatores, præsertim Parochialium Ecclesiarum, huc induci posse, ut Academia potestatem faceret, significandi subinde ipsis viros literatos, ad regendum Ecclesias ejuscemodi idoneos, quos ipsi collatores quibuscunque aliis non idoneis præferrent, ac Parochiis, quum vacarent, præficere non differrent, modo tamen personaliter residere non detrectarent. Quod si idem apud Collegiatis Ecclesias (qui mensè ordinario Canonicatus & Præbendas conferunt) obtineri possit, non dubium, id plerisque ad studia capessenda calcar fore non exiguum.

CAP. VII. *Decretalem Honorii Tertii, quoad ejus fieri potest, renovari æquum esse.*

et super
specul. de
Magist.

Præterea non parum huc fecerit, si Honorii Tertii Decretalis servetur, nempe ut Canonici Ecclesiarum Diocesis Nostræ Coloniensis dociles, ad studia, potissimum Theologiæ, per Capitula transmittantur, percepturi toto quinquennio Beneficiorum suorum fructus, non obstante aliqua contraria consuetudine vel statuto; quum denario fraudari non debeant in vinea Domini operantes; de quo dictum est partim superius. Ex his enim tandem spes non vana concipi possit, aliquando futurum, ut doctorum copia habeatur, quò veluti stellæ valerent plurimos ad justitiam erudire, & temporis successu Ecclesiam Dei univèrsalem in vita ac doctrina reformare.

CAP. VIII. *Quid curandum in Academiis.*

NEQUE ignoramus, multa ac diligenti provisione opus esse in Academiis; qua imprimis curare necesse erit, ut optimi quique libri in singulis professionibus ac disciplinis per doctissimos Professores statis diebus ac horis vigilantissime prælegantur, enarrenturque: deinde, ut Scholasticis vivendi regulæ præscribantur; nempe ut bonis disciplinis vacent, à pompis, comessationibus, ebrietatibus, aleæ ludis, dissensionibus ac rixis, abstinant; ut prodigi esse desinant, ac quisque se suo modulo metiatur, & factum omnem ac doctrinæ supercilium deponat; nec incipiant esse Magistri, priusquam fiant discipuli. Quot enim sunt, qui Magistrorum ac Doctorum insignia ambiunt, & per ambitum extorquent, etiam qui nunquam eam artem, quam post magisterium profitentur, vel à limine salutarunt? quod quam turpe ac indecorum sit, nemo ignorat.

Hieron.

CAP. IX. *Nihil imprimendum aut vendendum, nisi revisum prius.*

Præterea, quum, per abusum artis impressoriæ, librorum plurimum malorum emerferit; prohibemus, ne ulli Typographi aut Bibliopolæ, quempiam recens editum librum aut chartam vel imprimant vel venum exponant vel vendant publice vel occulte, nisi hic liber revisus, & charta, vel scripturam vel picturam continens, per Nostros ad hoc deputatos commissarios diligenter perspecta sit prius. quæ & Typographi nomen & cognomen complectantur, atque eam Civitatem seu oppidum, in quibus excusa sunt, nominatim designent; quæ verò his caruerint, nullo pacto venum exponantur. Porro Typographi, Bibliopolæ, ac reliqui librorum intitores ac geruli, qui huic ordinationi contravenerint, præter confiscationem librorum, poenis etiam legalibus ac Pragmaticæ constitutioni Augustanæ subjacebunt. Contra quos in territoriis Nostri Fiscalis Noster acerrime inquirere, ac ad justarum poenarum declarationem procedere non omittet.

Pragm.
August.

PARS DECIMA TERTIA.

CAP. I. *De Iurisdictione Ecclesiastica contentiosa.*

ANTE annos non admodum multos, Reformationem Iurisdictionis Nostræ Ecclesiasticæ edi curavimus; per quam ita temperata ac moderata omnia speramus, ut nemo de ea jure queri possit.

CAP. II. *Excommunicationis origo & præcipuus usus.*

NE autem quispiam Excommunicationis Ecclesiasticæ originem ignoret, primus Excommunicationis in Ecclesia usus, qualis fuerit, Paulus primæ ad Corinthios quinto manifeste ostendit; ubi Corinthium, publice cum noverca fornicantem, tradit Satanæ

in interitum carnis, ut spiritus ejus salvus fieret in die Domini nostri Iesu Christi: non tantum exemplo indicans, sed & expressim jubens, ut, qui ejuscemodi sunt, è medio Ecclesiae ejiciantur. Si is (inquit) qui frater nominatur inter vos, est fornicator, aut avarus, aut idolis serviens, aut maledicus, aut ebriofus, aut rapax, cum ejuscemodi nec cibum sumere permitto. Quin, ante discipulum, ille qui solus vere Magister est, Christus, ejuscemodi Excommunicationis usum Matthæi 18 docuit. Quem optamus in Ecclesiam revocari, ac frequentissimum esse; nempe ut tales, publice ac enormiter peccantes, ne aliis offendiculo sint, & notati tandem resipiant, extra communionem Sacramentorum ac vitæ communis ponantur, donec, ad cor & Ecclesiae gremium reversi, suum reatum deplorent. Divus sane Paulus gravissime Corinthios increpat, quod incestum illum tantisper paterentur. Omnino (inquit) auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter gentes, ita ut uxorem patris sui quis habeat. & vos inflati estis, & non magis luctum habuistis, ut tollatur de medio vestrum, qui hoc opus fecit. non est bona gloriatio vestra. nescitis, quia modicum fermentum totam massam corrumpit? expurgate ergo vetus fermentum, ut sitis nova conspersio, sicut estis Azymi; & cætera, quæ sequuntur. Quod si denunciationem Evangelicam (qua nulla res salubrior esse potest, & quæ nobis non tantum facienda suadet, sed præcipitur) frequentaremus, & Apostolica præcepta mordicus teneremus, rariores profecto in cœtu Nostro haberemus adulteros, raptos, homicidas, & id genus alios publice criminosos, propter quos blasphematur nomen nostrum inter gentes, & scandalizantur multi inter nos infirmiores.

1 Cor. 5.

Matt. 18.

Esai. 52.
Rom. 2.

CAP. III. *Cur passim in omnes inobedientes Excommunicationis Censura distringi cæperit.*

Iam dudum verò cœpit Excommunicatio in omnes inobedientes distringi: quod quasi peccatum hariolandi sit, repugnare, & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere.

1 Reg. 15.

CAP. IV. *Usum Excommunicationis, in publice criminosos, in lucem revocandum.*

Vsum ergo Excommunicationis, præsertim adversus publice criminosos, in lucem revocari convenerit: deinde posthac in aliis causis Excommunicatio tantum in manifeste contumaces feratur.

CAP. V. *Quid cavendum in decernenda Excommunicationis Censura.*

Cavebit autem inprimis Iudex, ne hanc aliasve Censuras Ecclesiasticas, vel ex in-

justis vel ex levibus causis, vel Iuris Ordine non servato, vel ex odii fomite, proferat unquam. Quum enim Excommunicatio poena sit, qua nulla major est in Ecclesia; nec sit excommunicandus quis nisi pro peccato lethali, quod anathema sit æternæ mortis damnatio; nec infligenda veniat nisi his qui aliter corrigi non possunt: debet Iudex non ante excommunicare quempiam, quam cognoverit, id vel causæ gravitatem, vel ejus, qui extra communionem ponendus est, apertam contumaciam, præcepto iusto acquiescere nolentis, exigere.

Ex Conc. Meldan. & Alver. c. nemo. & c. nullus sacer. II. q. 3.
Ex Conc. Lug. c. 1. de sen. excomm. in 6.

CAP. VI. *Excommunicatos vitandos.*

Volumus autem, ut hæc Censura ab omnibus (jure non tantum humano, sed & Divino idipsum postulante,) timeatur: utque excommunicati, in familiari conversatione vitentur, & à nemine recipiantur; quemadmodum antiquissima Concilia, sub gravis reatus incurfu, idipsum fieri præceperunt.

Ex Conc. Ant. Carth. Arch. Bracar.

CAP. VII. *Non passim, contra omnes delatos, per Fiscales inquirendum.*

Procuratores Nostri Fiscales adversus neminem inquirent, nisi quem legitima ac frequens gravat infamia; non quidem à malevolis & maledicis, sed providis & honestis, justitiæ zelo commotis, suborta: quam si non probaverint, condemnentur ipsi, non autem inquisiti, in expensis. Neque enim speciem aliquam æquitatis habet, quod ab innocentibus, absolutis, quippiam, expensarum nomine, extorqueatur: alioqui calumnia & injusta difamatio mercedem (quod absit) haberent. Valeant ergo alii malevoli delatores, depeculatores famæ, ac Reipub. pestes. Neque enim ad petitionem eorum, qui libellum infamationis porrigunt, in occulto inquirendum est super criminibus in eodem descriptis; quum inquisitio fieri tantum debeat super illis, de quibus clamores aliqui præcesserint.

c. cum oportet. c. inquisitionem. h. tertia dubita. de accusationibus.

CAP. VIII. *Manifeste criminosi, pro quaestu nequaquam ferendi.*

Nolumus autem, ut Concubinarum, aut alii manifeste criminosi, ullo modo pro quaestu, aut pecuniæ emungendæ causa, ferantur toleranturque; aut ut poenæ pecuniariæ pro criminibus passim imponantur; quod res mali exempli sit, crimen pecuniæ redimere: sed Reformationis Nostræ constitutio, quæ de Officio Sigilliferi postrema est, servetur. Quod si interdum vel personæ delinquentis, vel delicti qualitas, poenam pecuniariam imponi postulerit, hæc in pios tantum usus convertatur, ne magis avaritiæ quam correctionis causâ exacta videatur.

c. pauper. II. q. 3.

CAP.

CAP. IX. Clerici, gravissimorum criminum rei, secundum Canonicas sanctiones puniendi.

Clerici, in gravissimis criminibus deprehensi, juxta Canonicas sanctiones puniantur. Expedi enim, ut, publice delinquentes & Ecclesiam Dei scandalizantes, publice quoque arguantur & puniantur. Quamobrem tales, vel à Nobis deprehensi, vel extra territoria Nostra per Magistratus capti, ac Nobis juxta sanctiones Canonicas traditi, dignam sui sceleris poenam recipient. Quod si tam grave fuerit, ut degradatione dignum sit, faciemus, ipsos curiæ tradi Seculari; ne Clericali privilegio gaudeant, quo se per flagitia reddiderunt indignos.

1 Tim. 5.

CAP. X. De Testamentis insinuandis, approbandis, ac exequendis.

In Concilio Moguntino sancitum est, ut hæredibus, qui jussa testatorum non adimpleverint, ab Episcopo loci illius, omnis res, quæ eis relicta est, interdicatur, cum fructibus & emolumentis; ut vota defunctorum adimpleantur. Quamobrem Procuratores Nostri Fiscales in Diocesi Nostra Colonienfi advigilabunt, ut Testamenta, maxime Ecclesiasticarum personarum, privilegii Ecclesiæ Nostræ majoris salvis, intra anni spacium executioni mandentur; utque intra idem tempus executores testamentorum legitimum calculum reddant. Quorum etiam Testamentorum insinuationem approbationemque intra triginta dies à morte Sacerdotis peti volumus atque obtineri, nisi rationabilis causa longiorem dilationem exposcat in præmissis. Dispiciet auter Sigillifer Noster, ut, si quid, in quempiam stultum aut jure prohibitum usum, temere relictum sit, in pium convertatur.

Ex Conc. Mog. c. si hered. de test.

CAP. XI. Bona Presbyteri, ab intestato defuncti, in piam causam convertenda.

Vbi Sacerdos Nostræ Diocesis Colonienfis mortuus est intestatus, Bona ipsius, præter Patrimonialia quæ hæredibus cedunt, deducto ære alieno & funeralibus, in piam causam, pro defuncti animæ salute, convertantur.

CAP. XII. Portio, quæ Archiepiscopo solvitur, minime gravis.

EA portio, quæ Nobis, uti Archiepiscopo, secundum rationem bonorum (extra quæ tamen Patrimonialia immobilia sunt,) deducto ære alieno, ex more & speciali conventionione cum Clero Nostro inita, debetur, nemini gravis esse potest; quod major Episcopo secundum Canonicas sanctiones portio, quam ea est quæ ex remissione nostra Nobis solvitur, debeatur.

c. Offi. de testa.

CAP. XIII. Juramentorum facilis exactio in judiciis refrenanda.

Multiplex illa & facilis Juramentorum exactio, quæ in judiciis Ecclesiasticis fit, Nobis probari non potest. Christus inter perfectionis hortamenta ponit & illud, ut in totum abstineamus ab omni jurejurando. Quo colore ergo consuetudo nunc passim jurantium in omni negotio excusari possit, non videmus, nisi aut gravitate negotii aut necessitate. Crebris juramentis raro deest perjurium; quod gravissime punit Deus. Quamobrem monemus Causidicos, ne tam faciles sint in exigendis malitiæ ac aliis juramentis. Comperit enim habemus, quosdam esse tam male Christianos, qui in re tam seriâ ludant, ac juramenta interdum exigant, quibus præstitis credere nolint. Ne dicamus, quosdam eò vesaniæ prolabi, ut jusjurandum exigant, quod malint suspicari, præstando violatum iri, quam vere reverenterque adhiberi. Quo laqueo quis perniciosior esse potest? Admonebit igitur Officialis Noster Causidicos atque alios, juramenta exigentes, ut ea, quæ judiciarii processus solemnitas necessario non requirit, remittant; utque memores sint, eandem manere poenam temere exigentem, quæ manet frustra præstantem juramentum.

Matth. 5.

Deut. 15.

CAP. XIV. Formula inquirendi hereticos delineanda.

Qum hæresum ac schismatum in præsentiarum plena sint omnia, videbimur operæ precium facturi, si, communicato cum Inquisitoribus Apostolicis consilio, formulam quandam inquirendi, juri consentaneam, ac tantum negotium decentem, minimeque captiosam, præscribamus. Quamobrem ea de re Nostris Iurisperitis mandabimus.